

11. Koolivolikogu

Eelnevates kirjutistes toonitasin mitmel korral, et kooli ja hariduse ümberkorraldamises on üks eesmärk anda koolile suuremad õigused, luua tema autonoomia. Õiguste suurendamisega kaasneb aga suurem vastutus. Kooli ees seisvate probleemide lahendamiseks praeguses demokratiseerimisprotsessis soovitab Hariduskomitee luua koolide volikogud. On välja töötatud volikogu põhimääruse projekt, mille iga volikogu oma täienduste ja parandustega võtab edaspidises tegevuses aluseks. Piirkonnas, kus kool ja lasteasutused asuvad lähediku, on soovitatav luua ühine volikogu.

Volikogu põhiülesanne on koordineerida kooli (lasteaia) tegevust ja kaasa aidata laste igakülgsel arendamisel, hoolitseda laste füüsilise arengu, tervise, nende õiguste ja huvide eest, korraldada meditsiinilist teenindust, toitlustamist ja puhkust, tagada tööõpetus ja poliitiline väljaõpe, osa võtta kooli pedagoogilise kollektiivi kujundamisest ja välja arendada materiaaltehniline baas.

Koolivolikogu kutsutakse ellu selleks, et kooli paremini juhtida. Ta peab kaasama üldsust, et arvestatud saaksid nii kooli, asutuste, majandite kui ka üksikisikute huvid. Volikogusse peaksid kuuluma vanemate klasside õpilased, õpetajad, kooli juhtkonna esindajad. Aga samuti seffmajandite, ühiskondlike organisatsioonide, küla täitevkomiteede esindajad, ka üksikisikud, kes suudavad haridusküsimustes kaasa rääkida.

Volikogu suuruse, tema põhimääruse, mandaadi kestvuse, töökorralduse jms. peaks eelnevalt üldkoosolekul, kus osaleb võimalikult palju kooliga seotud inimesi, kindlaks määrama. Valimisteks oleks soovitatav eelnevalt koolis, õppenõukogus, töökollektiivides, lastevanemate koosolekul valida oma kandidaadid. Valimised võivad toimuda lahtisel või salajasel hääletusel,

valitud liikmed valivad endi seast esimehe, sekretäri. Kokku tul-lakse vastavalt vajadusele.

Volikogule võivad esitada ettepanekuid koolielu ühe või teise tööõigu parandamise ja muutmise asjus kooli õpilased, õpetajad, töökollektiivid. Küsimuse uurimiseks võib moodustada töögruppi(d). Volikogu on otsustusvõimeline kahe kolmandiku liikmete kohalolekul, soovitatav on salajaselt hääletada. Tulemused fikseeritakse protokollis. Vastuvõetud otsusest tuleb teatada kõigile asjaosalistele üksikisikutele ja asutustele.

Volikogul on mitmeid õigusi avaldada umbusaldust direktorile, õpetajatele; vajaduse korral tõstatada küsimus nende vabastamiseks; valida uus direktori või õpetaja kandidaat; esitada raajooni täitevkomitee istungile lahendada kooliga seonduvaid probleeme; ja kaasa rääkida finantsküsimuste lahendamisel ja kontrollida seda; luua koolifond, kasutada seffide ja üksikisikute annetusi; vaadata läbi ja anda soovitusi, kui vaja, ka muuta õppekasvatustöö plaane; kuulata ära kooli juhtkonna aruandeid veerandi või õppeaasta töötulemuste kohta; langetada otsuseid organisatsioonilise töö küsimustes, töönädala pikkuses, koolivaheaeagades, majandite abistamises, 6- või 7aastaste koolitulekus, võõrkeele või kallaku valimises, koolivormi kandmises jms.; kaasata klassivälisesse tegevusse kultuurimaja, spordikooli; otsustada huvialaringi finantseerimine, leida lisavahendeid ringi tegevuse laiendamiseks; teostada kontrolli ja analüüsi õppenõukogu otsuste vastuvõtmise ja täitmise üle; laste koolivaheaja veetmise üle; vaadata läbi suulised ja kirjalikud avaldused ning kaebused, mis on laekunud lastevanematelt, töökollektiivselt, rakendada vajalikke meetmeid; lahendada koolis tekkinud konfliktisituatsioone.

Endisesse haridusosakonda on

tihti helistatud mitme sõlmküsimuse pärast, on ka kaevatud, otsitud õigust, süüdistatud õpetajaid. Usun, et kohapeal saavad need küsimused paremini lahendatud. Rangem hindamine, kahete parandamine arvestuse või kontrollitööna toob kindlasti kaasa hulk kaebusi tavapäraste etteheidetega. Volikogu peab suutma selgitada, kus on süüdi õpetaja, kus õpilase laiskus. Eesti Vabariigi ajal käisid volikogu eest läbi õpetajakandidaadid, enne kui nad kinnitati ametisse. Praegune tööseadusandlus ei kaitse ei volikogu ega direktorit, õiguste kõrval tuleb volikogul arvestada ka kehtivat haridusseadust.

Hariduskoondis soovib, et iga küla ja linna täitevkomitee juures oleks oma alaealiste asjade komisjon. Kõik väiksemad küsimused, mis seni Paides on lahendatud, saaksid korda kohapeal. Oma inimeste ees aru anda on nii vanemal kui ka lapsel raskem, paneb ehk rohkem mõtlema. Raskemaid ja teistkordseid küsimusi võiks arutada Paides. Tahan, et volikogu ütleks siingi oma sõna, leiaks koolile sobivaima lahenduse.

Volikogu peaks selgeks tegema ka lastevanemate komitee staatuse, kas on teda vaja või ei ole, milliste funktsioonidega ta tööle jääb.

Volikogu moodustamiseks tuleks luua initsiatiivgrupp, toimikond, kus eestvedajaks pakuksin välja küla või linna täitevkomitee esindaja. Koostöös kooliga tuleks teha ära eeltöö ning siis kutsuda kokku kooli piirkonna üldkoosolek. Olenevalt volikogu mandaadi kestvusest, kui vaja, siis ka sagedamini, tuleb kokku üldkoosolek, kus arutatakse põhi-probleeme, tehakse kokkuvõtteid.

Hariduskoondise piirkonnakoostöö võtab volikogu tööst osa nõuandva häälega, jälgib kehtiva haridusseaduse täitmist. Kooli põhimääruse projekt on praegu läbiarutamisel, uusi muudatusi on oodata siingi.

ANDRES TAIMLA,
hariduskoondise juhataja